

Glasilo Osvobodilne fronte okrajev: Črnomelj, Kočevje, Novo mesto in Trebnje

Leto II. — Stev. 4.

NOVO MESTO, 27. januarja 1951

Izhaja tedensko

Spet korak bliže k svobodni trgovini

Uredbe zvezne vlade o novem načinu blagovnega prometa so v preteklih 14 dneh vzbudile tudi v dolenjskih okrajih najrazličnejše pogovore, ugibanja, pritrjevanja in tudi zmajevanja z glavo. Ljudje, ki se niso z novimi Uredbami seznavili, v marsikateri vasi še danes ne vedo, kako pomembne posledice prinašajo s seboj novi ukrepi. Marsikaj so razložili na sestankih aktivisti, vendar pa bo treba o pomenu novega načina trgovanja še govoriti.

Kaj nam je prinesla vrsta novih ukrepov? Poenostavil se bo dokaj zapleten način trgovskega poslovanja; na industrijske nakaznice ali pa na bone bo mogoče kjerkoli v državi kupovati blago, ki bo povsed v prosti prodaji; odpravljeni bodo pretevilni načini določanja cen, trgovina pa bo ob vsem tem postala samostojnejša — in bolj podjetna! Ce hočemo nekega dneva doseči svoboden način trgovanja, so bili ti ukrepi nujni. Po novem načinu si bodo potrošniki zajamčene preskrbe kupovali vsakršno blago v prosti prodaji na bone z 80 odstotnim popustom. Dosedanji denarni kuponi in točke so veljavne še do 31. marca (točka ima vrednost 12 kuponskih dinarjev-bonov). Število potrošnih kategorij (vrst) se je zmanjšalo na tri vrste, v veljavi pa bodo ostale samo dodatne nakaznice za noseče žene in vojaške vojne invalide. S tem je konec danes že nepotrebnega razlikovanja med državljani.

Cene industrijskim predmetom so po 80 odstotnem popustu sicer nekoliko višje od prejšnjih enotnih cen. Vedeti pa moramo, da so se na svetovnem trgu surovine, ki jih uvažamo za našo industrijo, v zadnjih mesecih občutno podražile. Tako je n. pr. volna dražja za 119%, bombaž za 100%, kože za 90% itd. Čeprav smo naredili pomemben korak bliže k svobodni trgovini, pa to ne pomeni, da bodo cene zdaj padale in raste brez kakšnega nadzorstva ali meje. Zvezna vlada in minister za finance bosta še izdala predpise o načinu nastajanja in določanja cen, prav posebno važni pa bodo tudi vnaprej uradi za cene. — Kakor so na eni strani postale vsem potrošnikom dostopne vse trgovine in najrazličnejše vrste blaga, ki ga je bilo prej težko dobiti, pa je vendarle prav, da svetujemo kupcem, da ne kupujejo kar po vrsti vseh mogočih izdelkov, ki jih vidijo. Vrednostne kupone uporabimo v prvi vrsti za nakup tektila, obutve in drugih predmetov.

Kaj prinašajo nove odredbe kmetu? Dosej je kupoval kmet blago v prosti prodaji s 60 odstotki popusta na bone. Ta odstotek se je zdaj dvignil na 65% in pomeni vzpodbudo našim kmetovalcem, da bodo dvignili proizvodnjo in skrbeli za redno obvezno oddajo, poleg nje pa tudi za prinašanje vedno večjih količin prostih viškov na trg. Le na ta način bo padla cena i kmetijskim i industrijskim izdelkom v pridek! Druge poti za znižanje cen ni. Večja proizvodnja — več blaga — niže cene! Delavec že vsa leta daje vse svoje moči za utrditev države in se na vzel vsem težavam, ki nam jih z zločinskimi namerami povzročajo informbirojske države, uspešno bori za izpolnjevanje svojih dolžnosti. Več ko bo kmet pridelal in prodal skupnosti, več bo lahko kupil blaga v prosti trgovini, s tem pa bo tudi pravičneje razdeljeno breme naše socialistične gradivite. Zaradi večjega dotoka blaga na trg in zaradi znižanja cen, ki bo sledilo prvemu, bo sčasoma tudi obvezni odkup postal manjši. To seveda ne bo že jutri — potrebni bodo še veliki napori vseh poštenih kmetov, da si bodo kot dobri gospodarji nenehno prizadevali dvigniti proizvodnjo. Ponavljamo: več ko bo blaga — niže bodo cene kmetijskih pridelkov in industrijskih izdelkov.

Odgovorne naloge pa dajejo novi ukrepi našim trgovinam. Odslej bo potrošnik kupoval svoje blago le tam, kjer ga bodo znali kulturno postreči, kjer se bodo potrudili, da bodo imeli na zalogi lepo, trpežno in okusno blago!

Nadaljevanje v 4. stolpcu

SLOVENCI IN SLOVENKE

Dne 18. marca 1951 bodo drugič po osvoboditvi vojne v Ljudsko skupščino Ljudske republike Slovenije. Slovenci smo si v osvobodilni vojni ramo ob rami z bratskimi jugoslovanskimi narodi, pod vodstvom Partije, združeni v Osvobodilni fronti Slovenije prvič v zgodovini priborili svojo lastno narodno državo — sestavni del Federativne Ljudske republike Jugoslavije. Jeseni leta 1946 si je slovensko ljudstvo izbralo svoje narodne suverenosti in se skupno z njim borilo in delalo za dobrobit svoje ožje domovine in za čim hitrejšo zgraditev skupne, neodvisne, socialistične domovine Jugoslavije. (Iz volilnega proglaša OF Slovenije)

„Dolenjski list“ odslej glasilo OF štirih okrajev

V drugo leto izhajanja našega glasila Osvobodilne fronte dolenjskih okrajev stojimo okrepljeni. Pridružila se nam je Osvobodilna fronta okraja Kočevje.

Komu na Slovenskem ni znana vloga kočevske deželice v pretekli narodno-osvobodilni vojni, kdo ni slišal za zbor v Kočevju, za junake, ki so jih dale vasi in trgi kočevske zemlje? Na tisoče trupel tujih osvajalcev je našlo svoj zasluzen konec na livadah, v gozdovih, ob potekih in cestah Kočevske. V tisoče gredo imena hrabrih borcev in bork iz Kočevja, Sodražice, Loškega potoka, Ribnice, Dolenje vasi, Loga, Trave, Likovca in dolge vrste drugih krajev, ki so pomnožili vrste naših brigad. Na Rabu so zapisana imena žrtev, ki so usahnila v cvetu svojega življenja zaradi fašističnih zverin, v okupatorjevih ječah in na moričih so dajali življenja za svobodo ljudje — borti in aktivisti izpod Roga. Ponočno in kljubovalno je stal naš slovenski Rog nad dolino, kjer se je posrečilo okupatorjem za nekaj časa ustaviti in sejeti med ljudi strah. Ob pogledu na mogočno goro pa so šklepetale strahopetne kosti okupatorjev vojščakov, ki se niso ustrašili moriti in ropati po mirnih kmetijah v dolini, ničesar pa se tudi niso bolj bali kakor iti proti partizanom na Rog ali drugam v kočevske hribe.

Pozdravljam frontovce kočevskega okraja v vrstah naročnikov, bralcev in dopisnikov Dolenjskega lista! Pričakujemo, da nam bodo dali v časopisu verno podatko svojega ustvarjanja, dela in zmag. Vrsta državnih posestev, kmetijskih zadrug in ekonomij, žag, delavnic, obrtnih podjetij, podjetnih kmetij, pa premogovnik, tovarne in vse ostalo, kar ustvarja tudi v kočevskem okraju petletni plan — vse to nas zanima. Radi bomo brali, kakšne uspehe dosegate v kulturno-prosvetnem življenju, koliko ste napredovali v zdravstvu, kaj dela vaša mladina, kako živijo frontne in ostale množične organizacije vašega okraja. O vsem tem — in še marsičem — pišite in seznanjajte s svojimi uspehi ostale dolenjske okraje.

Sredi velikega tekmovanja na čast 10. obletnice ustanovitve Osvobodilne fronte smo. Kako vas je zajelo to zgodovinsko tekmovanje, kaj ste obljudili, kaj že izpolnili? Pozdravljam vaš predlog, da se bo ljudstvo naših okrajev 27. aprila zbral na slavnem Rogu in tam proslavilo 10. obletnico ustanovitve Osvobodilne fronte. Od vseh strani bomo prihiteli, da obudimo spomin na najtežje, pa hkrati najveličastnejše dni naša bližnje preteklosti, ko so si na pobudo Komunistične partije podali v Osvobodilni fronti Slovenije roke delavci, zavedni kmetje in pošteni izobraženci ter ustvarili jekleno pest, ki je tolkla in uničila okupatorje in njihove domače pomagače. Zdaj, po desetih letih, je ta pest še trdnejša, naše vrste še bolj čvrste.

Lani v februarju smo želeli prvi številki Dolenjskega lista srečno pot. Zdaj, ko je postal glasilo Osvobodilne fronte črnomeljskega, kočevskega, novomeškega in trebanjskega okraja, pa mu želimo spremno pot v drugo leto izhajanja!

Uredništvo

Nadaljevanje s 1. stolpca

Končno — kupna moč delavca in naščanca zaradi znižanja cen prehrane ne bo padla, saj je n. pr. mast, moka, sladkor itd. povprečno za 38% cenejša! Nad 7 milijard dinarjev bodo naši delavci in nameščenci letos manj izdali za živila. Na drugi strani pa bo treba občutno dvigniti vpliv zadružnih ekonomij in kmečkih delovnih zadrug, da bodo s svojimi pridelki tudi v naših okrajih postale usmerjevalec cen prostega trga.

Nove uredbe so približale trgovsko omrežje potrošnikom iz mesta in vasi; veliko bolj kot doslej bodo morale biti zato trgovine živa vez med proizvodnjo in trgom, med ustvarjalci in pridelovalci na eni — in med kupci na drugi strani. Zato lahko tudi v tem oziru z zaupanjem gledamo na nove uredbe.

Mestni ljudski odbor v Črnomlju je polagal račune svojim volivcem

Zadnje čase se je razgibal malo bolj tudi Črnomelj — srce Bele Krajine. Organizirani so večerni tečaji, s predavanji je začela Ljudska univerza, vendar pa je obisk teh večerov še preslab. Nekaj nad 50 ljudi obiskuje tudi jezikovne tečaje; za nemščino in angleščino kažejo precej zanimanja. V to razgibanost je posegel zanimiv zbor volivcev, ki je vodilo zbor in hkrati povabilo mestne odbornike, da pred volivci položijo račune o svojem delu.

Volivci in člani MLO so si ob tej priliki pogledali iz oči v oči in se pogovorili o

Nekaterim odbornikom ni za zaupanje ljudstva...

Prvi jo poročal predsednik Mestnega ljudskega odbora tov. Franc Malarčič, ki je v krajšem poročilu govoril o nepravilnostih, ki so oviale delo mestnega ljudskega odbora. Nedelavnost nekaterih izvoljenih odbornikov, ki ne hodijo redno na seje in ne pomagajo odboru pri gospodarskih nalogah, je doslej seveda precej ovirala izpolnjevanje nalog, ki so bile pred črnomeljskim mestnim odborom. Predsednik je govoril nadalje o nečistoči mesta, opozoril je na vprašanje stanovanjskega pomanjkanja, na slabo razsvetljavo mesta, na nedotakovanje cesta in nedognjen vodovod. Povedal je, da se je več od odbornikov na MLO resno trudilo uresničiti postavljene naloge, da pa so imeli premalo pomoči od ostalih odbornikov — in od volivcev. To drži. Zato so volivci po njegovem poročilu v razpravljanju ostro kritizirali nedelavne odbornike in zahtevali, da se jih razreši zaupanih dolžnosti, na drugem zboru volivcev pa bodo izvolili nove, predane ljudi, ki jim bo napredek mesta bolj pri srcu ker nekaterim dosedanjim malomarnim odbornikom.

Da lani v Črnomlju ni menjalo denarnih sredstev za napredok gospodarskega in kulturno-prosvetnega življenja, je povedal v finančnem poročilu tov. Petrič, bivši tajnik MLO. Slišali smo, da nekateri krediti iz pro-

računa sploh niso bili izkorisceni ali pa le prav malo. Vsota, ki je bila namenjena za izobraževalne tečaje, sploh ni bila načeta! Preko 500 milijon dinarjev kredita, ki je bil dodeljen za tlakovanje ceste, je mestu zapadlo! Komaj 40 odstotkov od celotne dolžine ceste je gotove — zdaj pa seveda vse delo počiva. Poleti in v jeseni je bilo precej ugotavljanja in tudi kritike v dnevnih časopisih, vendar pa se Črnomeljanci niso pravočasno zginali. Zdaj pa se sprašujejo v Črnomlju volivci in mestni ljudski odbor, kdo je kriv takega stanja — krivde pa ne najdemo... Najbrže zaradi tega ne, ker iščemo krivdo le drugje, ne pa predvsem pri nas samih. Kaj smo ugotovili na zboru volivcev? Da se ne zavedamo resnice, da gradimo cesto sami sebi in našim otrokom! Poleti nam ne bi bilo treba hoditi skozi oblake prahu, v jeseni in pozimi pa ne gaziti po blatu do gležnjev — cesta bi bila lahko tlakovana že do mostu.

Zato smo na zboru sklenili, da se bo razpisal v Črnomlju krajevni samoprispevek, ki bo zajel prebivalstvo mesta po zmogljivosti in sposobnosti slehernega: vsak bo nekaj prispeval za dograditev ceste. Zapadli krediti pa bodo služili raznim zveznim in regionalnim gradnjam.

Več reda v mestna podjetja

O stanju mestnih podjetij je poročal upravnik tov. Anton Malarčič. Celi smo, da so nekatera podjetja v redu izpolnila plan in ga tudi presegla. Ob zadnjem pregledu mestnih podjetij pa so bile ugotovljene razne nepravilnosti, predvsem pa nered v njihovem poslovanju. Premalo je bilo do-

slej nadzorstva nad delom podjetij, tako da so se široko odpirala vrata najrazličnejšim preprodajam.

Tako je na primer naše gospodarsko podjetje. Na zalogi je imelo za več tisoč dinarjev raznega blaga, ki sploh ni bilo nikjer (Nadaljevanje na 2. strani.)

Dopisniki tekmuje!

Tekmovanje v počastitev 10. obletnice ustanovitve Osvobodilne fronte se čedalje bolj razvija. Vedno več je tovarn, rudnikov, podjetij, zadrug, frontnih organizacij, delavcev, kmetov in nameščencev, ki se z novimi delovnimi obvezami in uspehi pripravljajo na veličastni praznik. Tekmovanje, ki se je začelo lani v oktobru in bo trajalo do 31. marca 1951, dviga proizvodnjo, pospešuje ostale naloge petletke in krepi organizacijsko in politično moč Osvobodilne fronte.

V to veliko tekmovanje se je vključil tudi naš tisk. Izvršni odbor OF Slovenije je razpisal na gradno tekmovanje za najboljše prispevke iz območja frontne dejavnosti in dela ostalih množičnih organizacij v času 6-mesečnega tekmovanja.

V okvir te dejavnosti spada predvsem politično delo teh organizacij, to je: utrjevanje in demokratizacija ljudske oblasti, neposredno sodelovanje ljudstva pri upravljanju države, upravljanje podjetij po delavskih svetih in podobno. Pišite torej, kako živi in dela vaša frontna organizacija, Zveza borcev, mladinska organizacija, sindikat, organizacija žena; pišite o kulturno-prosvetnem življenju na vasi in mestu, o pomoči frontnih organizacij pri reševanju krajevnih gospodarskih in komunalnih vprašanj, o prostovoljnem delu, o pomoči kmečkim delovnim zadrugam in ekonomijam, o varčevanju, poleg vsega tega pa imejte pred očmi organizacijsko krepitev osnovnih frontnih organizacij. Pišite o ustavljaju novih vaških odborov OF, o pridobivanju novih članov, o vseh ostalih nalogah, ki stoje pred našo Fronto.

Izvršni odbor OF je razpisal za tekmovanje dopisnikov 20 nagrad v višini od 500 do 2000 dinarjev. Dopise bo ocenjevala komisija, sestavljena iz enega člena Komisije za agitacijo in tisk pri IOOF Slovenije, 1 člena uredništva Slovenskega poročevalca, 1 člena uredništva Ljudske pravice in 1 člena uredništva Radio-Ljubljana.

Vključite v tekmovanje sklepe, ki smo jih sprejeli na sestanku dopisnikov Dolenjskega lista letos 13. januarja!

Za razpisane nagrade tekmujejo dopisniki vseh okrajin časopisov — glasil OF v Sloveniji.

Nadaljevanje v 4. stolpcu

Nered pri evidentičarju v Smolenji vasi

Hiter in pravičen odkup vseh vrst pridelkov obvezne oddaje je odvisen v nemali meri od podatkov, ki jih ureja evidentičar na krajnjem ljudskem odboru.

Operativci okrajnega odkupnega podjetja iz Novega mesta so se letos mudili več dni v Smolenji vasi, da bi uredili zaostale odkupe. Navzlic vsem opominom pa niso dobili od evidentičarja Rafterja niti enkrat enakih podatkov o zaostankarjih v obveznih oddajah.

Dne 15. januarja nam je Rafter dal zelo netočen seznam teh zaostankarjev. V vaseh smo namreč ugotovili, da so bili v seznamu navedeni kmetje, ki so v letu 1950 že zdavnaj zadostili vsem predpisom obvezne oddaje in vzorno izpolnili svojo državljanško dolžnost. V seznamu pa niso bili zajeti kmetovalci, ki svojih oddaj lani niso izpolnili ter so stopili v leto 1951 z velikimi zaostanki. Našli smo na primer dva kmeta, od katerih je vsak bil dolžan še vedno čez 500 kg krompirja; med nevpisanimi zaostankarji so bili tudi taki, ki se niso oddali večjih količin belih in črnih žit.

Mislim, da taki evidentičarji kakor je tov. Rafter, ki so zadolženi z zelo važnim delom na krajnjem ljudskem odboru, najbolj za-

virajo izpolnitev odkupnih planov. Kaj pomaga uslužbencu odkupnega podjetja, če se peha tudi po 12 in 16 ur na dan po vseh in obiskuje kmete, če pa je njegovo osnovno orožje — podatki o zaostankarjih — topo! Vso krivdo pri tem nosi malomarni evidentičar!

Ni se treba torej čuditi, da ima KLO Smolenja vas pri obveznih oddajah še vedno zaostanek čez 1000 kg masti in večje količine drugih pridelkov iz leta 1950! Kaj naj rečemo o evidentičarju, ki bodisi iz malomarnosti ali pa načrtno kraže kruh delavcem, ki so odvisni samo od zagotovljene prehrabe? Ali ne bi bilo prav, da ga ljudska oblast kaznuje za tako skrajno malomarno izvrševanje službe? Evidenca na krajavnih ljudskih odborih seveda tudi še na marsikaterem drugem KLO ni v redu, vendar sem tokrat opisal le primer Rafterja iz Smolenje vasi.

Kjer ni pregleda o izpolnjenih in neizpolnjenih oddajah, se široko odpirajo vrata špekulaciji! Zato upravičeno zahtevamo od naših evidentičarjev, da pošteno in takoj uređijo gospodarske liste; to pa je tudi zahteva vseh poštenih kmetov.

Peter Hercog

Nadaljevanje s 1. strani

Vpisano. Upravniki, ki so se pogosto menjavali, so se le malo brigali za red in poslovanje. Zaradi nevrnjene posode je moral podjetje n. pr. samo tovarni Union plačati lani 121.000 dinarjev kazni! Precej je tudi grobih napak v naših mesnicah: na žalost je med mesarji precej surovežev. Strankam delijo meso, kakor se jim zljudi; marsikje vejlja pravilo, da se meso reže in tehta po tem, koliko imaš poznanstva z mesarjem. O tem volivci niso molčali na zboru. Upamo, da bo v kratkem stanje drugačno.

Največ nereda pa je v Črnomeljski menzi, ki je edina menza delavcev in uslužbencev v mestu. Tu se hrani čez 250 abonentov, ki nimajo doma nobenih možnosti, da bi se prehranjevali. Odnos kuharic in strežnika

osebja do ljudi, ki se v menzi hranijo, je tak, kakor da so uslužbenci, profesorji, delavci in drugi v menzi zaradi kuharic in ne one zaradi gostov. O vlijadnosti nameščenske menze le malo vedo. Če prosi abonent za kakšno malenkost, ga nahrušijo, da mora umolkiniti. O izdajaju hrane ni nobenega pravega pregleda. Kuharice hodijo v shrambo, kakor se jim zdi in jemljejo iz nje, kar samo hočejo. Pri takšnem »vzornem« poslovovanju je prišlo tako daleč, da je imela menza lani čez 300.000 dinarjev izgube! Pri vsem tem pa je bila hrana izredno slaba in nezadostna, tako da je marsikdo šel od mize lačen. Zal, da odgovorni ljudje v Črnomelju tega niso sami že prej opazili in uredili. Cakati je bilo menda treba prav do zadnjega zpora volivev.

Razvoj mesta — skrb vseh volivcev!

Po poročilih odbornikov se je razvilo živahnno razpravljanje. Volivci so predlagali precej dobrih ukrepov, da se napake odpravijo. Zahtevali so od odbora, da krive poklice na odgovornost. Sklenili so da se po vseh volivtih enotah tačko sklicejo zbori volivcev posameznih enot in da naj se na teh zborih podrobno razpravlja o vprašanjih, ki zadevajo prebivalstvo posameznih enot. Cež dva tedna zatem pa naj se ponovno sklice zbor volivcev celega mesta, na katerem bodo navzoči vse upravniki in uslužbeniki mestnih podjetij, prav tako pa tudi vsi tisti odborniki, ki so se doslej izmikali svojim dolžnostim.

Zastopnik črnomeljske garnizijske JA je med razpravljanjem volivcev objabil, da bodo pripadniki vojske tudi v bodoče z vsemi silami pomagali mestu, želel pa je, da bi mestani pokazali sami več volje kot doslej za reševanje komunalnih vprašanj.

Med razpravo se je oglasil tudi sekretar okrajnega komiteja KPS tov. Janez Žunič in poudaril, da morajo mestnemu ljudskemu odboru bolj kot doslej pomagati tudi mestne množične organizacije; Fronta, Zveza borcev, AFZ in druge. Brez političnega dela in pre-

pričevanja volivcev ne bo šlo. Opozoril je na nujnost najširšega sodelovanja množic pri upravljanju države, kar naši zakoni vedno bolj omogočajo in — od nas tudi zahtevajo. Le na tak način — s tesnim sodelovanjem izvoljenih predstavnikov oblasti in volivcev — se bo utrjevala ljudska oblast in gradil socializem.

Zbor volivcev, ki je tokrat trajal od sedme ure zvečer pa kar tja do polnoči, še ni bil takšen, kakršnega si moramo želeti. Pokazal pa nam je — da brez sodelovanja vseh ne bo šlo. Črnomelj se bo razviral in napredoval tako, kakor bomo to sami želeti — in kakor bomo delali. V naših rokah je usoda mesta in njegovega gospodarskega in kulturnega napredka. Zbor volivcev nam je to potrdil.

Martin Klinar.

OD TU IN TAM

Rekordna proizvodnja jekla v Združenih državah Amerike. Ameriški institut za železo in jeklo objavlja, da so lani Združene države Amerike dosegle doslej največjo proizvodnjo jekla, namreč 96.7 milijona ton nasproti 78 milijonom ton v prejšnjem letu.

Treba je s prstom pokazati

Na članek pod gornjim naslovom, ki ga je poslal dopisnik — in ki je bil objavljen v lanski 43. številki »Dolenjskega lista«, je uredništvo prejelo naslednja odgovorja. Pričakujmo ju in se strinjam z mnenjem dopisnika M. D., da prazno kritikarstvo in brezigradno črno jadkanje ne vodita nikam, najmanj pa k reševanju važnih vprašanj komunalnega gospodarstva.

Tovariš M. D. piše:

Ze lani smo nekajkrat brali v »Dolenjskem listu« razne kritike na račun slabega gospodarjenja pri Mestnem ljudskem odboru. Približno novomeško blato in prah nekaterim dopisnikom lista kar ne gresta od ust in izpred oči; zdi se mi, da ti dopisniki tudi ne vidijo rastoče kupe tolčenca, kock, peska in drugega gradiva, ki se v zadnjih mesecih dovaža v mesto in odlaga vzdolž Ljubljanske ceste. Prepričan sem, da odborniki MLO niso doslej spali, temveč da so se prece vztrajno borili z raznimi težavami. O teh smo pa na straneh »Dolenjskega lista« le malo zasledili in bi bilo prav, da bi MLO že sam odgovoril na razno negodovanja in dvoumno pisane kritike, kakršna je tudi zadnjina, ki jo je poslal novomeški sodelavec lista pod imenom —.

Cemu ne morem smatrati njegove kritike? Kot dobre, vzgojne in dobroamerne? Zato, ker vidi vse samo črno! V njegovem zadnjem članku je več stvari, ki marsikateremu novomeščanu ne morejo biti všeč. Res je, da si moralo biti v mestu že marsikaj drugače; o tem smo govorili na zborih volivcev, na frontnih sestankih in tudi pisalo se je o tem. Dopisnik — bi morda naredil mestnemu gospodarstvu večno uslugo, če bi poleg kritike povsod pokazal tudi rešitev, kakor si jo on zamišlja! Zaradi »krasnega« pogleda na starodavno, 600 let staro gotsko kapiteljsko cerkev mu ni prav nič škoda vrste hiš, ki so bile podrite pri bombardiranju. Ne žrtve, ne stavbe — glavno mu je vprašanje lepega poglobla na Kapitelj! Ce se novomeščani s tem

strinjajo, ne vem, vendar pa zelo dvomim. Ne strinjam se z njegovim dvoumnim elčanjem na prostovoljno delo in žarnice, kakor tudi ne z njegovim pozivanjem strokovnjakov, ki »naj rešijo mestno ozirvo to, kar se je pokvarilo v zadnjih letih na lepoti in zunanjosti ureditvi. Res je, da bi se morala vloga mestnega ljudskega odbora v preteklih letih bolj živo občutiti pri reševanju važnih komunalnih vprašanj, zdi se mi pa, da je sedanj MLO na prav ipoti. Res pa je še, da imamo doma dovolj ljudi, ki so sposobni urejevati vse vprašanja, ki boljši dopisnika —.

Poudarjam, da ima dopisnik — prav v marsikateri točki; več bi se doalo doslej narediti s prostovoljnim delom, kakor se je na redilo, promet v mestu ni tak, kakor bi moral biti, marsikje ležijo smeti in odpadki. Zdi se mi, da bi bilo treba na vprašanje čistoče v mestu: lastnike hiš, ki že leta in leta ne pospravijo iz svoje okolice najrazličnejše nesnage, pa naj bi se z učinkovitimi ukrepi prisilili, da bodo skrbeli za red in snago. Samo s praznim kritiziranjem in črnogledimi članki pa vsa ta vprašanja ne bodo nikoli rešena. Ni dovolj samo pisati, treba je tudi dejan!

Tovariš S. S. pa je napisal tole:

Pisec — pravi: »Edini park na prostoru starega pokopališča je uničen.« — Pisec zahteva strokovnjaka, ki bi naredil načrt za obnovitev »parka«. Da je ta »park« deloma že zazidan, da je med najprometnejšimi cestami, ves zavit v prah, to ga prav nič ne moti. Da na tem mestu ne more biti niti približna drobna podoba parka, vidi in lahko ugotovi takoj vsak nestrokovnjak. Park, ki bi bil res park, bi se dalo urediti na Loki, na »Sancah«, na Grmu, v Ragovem logu itd., nikakor pa ne na starem pokopališču.

»Se baraka« in »lepota zadava« piše pisec dalje. Da barake, čeprav nove in lečno izdelane, niso v okras mesta, je res. Toda pisec, kakor izgleda, barake sploh odklanja. Da ba-

,Vzgajale bomo otroke in se borile za mir“

Pred tednom dni je bil zbor okrajnega odbora AFZ novomeškega okraja. Članice in delegatke so se zbrale k obračunu za leto 1950.

Lani smo večkrat pisali o delu organizacije naših žena; poudarili smo znova, da je bila med vsemi frontnimi organizacijami prav ženska organizacija v marsikateri vasi najdelavnješa, da se je marsikateri krajevni ljudski odbor in odbor OF lahko najbolj zanesel prav na našo matere, žene in dekle. Njihovo vlogo izza let narodnosvobodilne vojne je zamenjala topla skrb za napredek in utrjevanje države v letih graditve novega življenja — v življenjski borbi za socialistične temelje mlade Titove Jugoslavije.

Zato lahko trdim, da je organizacija AFZ tudi v letu 1950 v novomeškem okraju bila na svojem mestu. Obračun ob novem letu našim ženam ni bil težak.

Kdo ne bi bil vesel lepih poročil o delu vaških in krajevnih organizacij AFZ, ki smo jih na zboru slišali? Tovarišica iz Dvora je povedala:

»Lani smo se vsak mesec sestale in se pogovorile o našem delu. Odbor je bil delaven. Obdelale smo 35 arov njiv, ki bi sicer ostale v pušči. Tako pa smo pridelale 230 kg sončnic, ter jih oddale in dobile 23 kg olja. Posadile smo na 30 arih krompir ter ga pridelale čez 2000 kg. Za najrazličnejša prostovoljna dela smo opravile več sto delovnih ur. Na sestankih smo imeli več vzgojnih in političnih predavanj, da smo spoznale pomenu našega dela in borbe za mir...«

In spet: »Pridobile smo 3 nove članice. Vse naše članice so za polovico dvignile članarino pri Fronti, več žena si je naročilo »Našo ženo«, za »Dolenjski list« pa smo pridobile 30 naročnic.«

Zena iz Gaberja je kratko povedala: »Lani smo precej delale. Kdo bi gledal na vsako uro, saj nas čaka še toliko dela! V januarju bomo popravile pot do bližnjega studenca. Enkrat na mesec se zberemo in posenimo o novih nalogah.«

Zene v Mirni peči so za Novo leto obdarovale 150 šolskih in predšolskih otrok. Imajo gospodinjski tečaj, ki ga obiskuje 20 dekle.

V Zužemberku so pomagale žene ekonomiji kmetijske zadruge ob košnji. V tednu cest so pomagale pri urejevanju nove ceste in odstranjevanju ruševin; tudi težkega dela se niso zbole.

Marsikaj so povedale žene iz raznih vasi. Zamolčale pa niso tudi slabosti, ki so se pokazale v nekaterih organizacijah. Letos bo boljše, so ugotovljale in sklepale.

Članica okrajnega odbora jih je nato seznanila sklepi III. kongresa AFZ, ki je bil lani v Zagrebu. Zenska organizacija bo odsek bolj sproščena kakor je bila prej; kot samostojna veja Osvobodilne fronte bo tej še v večjo pomoč. Glavna naloga žena je in bo ostala skrb za vzgojo otrok, ki naj rastejo v zdrave, pogumne, delavne in krepke državljane. Poleg tega bodo letos žene vključile v svojo organizacijo vse žene, ki stoe še izven vrst AFZ. K delu bo treba znova pritegniti tisti tisti žene, ki so se v zadnjih letih iz različnih vzrokov odtegavale delu v svoji organizaciji. Na pomoč ljudski oblasti seveda tudi ne bodo pozabile, prav posebej pa se bodo z vsemi možnimi borile za mir.

Zboru žena je govorila tudi članica Glavnega odbora AFZ iz Ljubljane tov. Silva

Kmetova, ki je v krajušem govoru nakazala smernice, ki naj vodijo našo organizacijo. Na zboru so bili tudi sekretar okrajnega komiteja KPS, sekretar okrajnega odbora OF in drugi gostje.

Ko so žene izvolile novo sekretarko okrajnega odbora AFZ tovarišico Maro Bašovo, so sprejele več sklepov, ki bodo v pomoci osnovnim organizacijam na vseh. Najpomembnejši teh sklepov je prav gotovo ta, da bodo žene skupno z organizacijami Osobodilne fronte skrbeli za razširjenje zadružništva v okraju. Katera organizacija bo prva poročala o novi zadružni ekonomiji ali novi kmečki obdelovalni zadruži? O. K.

ŽE VESTE?

Ce se ne veste, je prav, da zveste: Sola v Gribljah v Bell Krajini še sedaj niso oskrbili z drvmi; upravitelj sole je moral zagroziti odgovornim možem v KLO Gribljah, da bo zapri solo in prekinil potik, če Gribelci ne bodo navzeli proti placi potrebne količine drva za ogrevanje učilnice iz 2 km oddaljenih nogodov v Lipniku!

Tovarna učil v Črnomlju je obljubila že pred enim letom, da bo izdelala vsaj eno potujoče lutkovno gledališče za pionirje v Bell Krajini, ki še danes zamenjajo, kdaj jih bo obiskalo obljubljeno lutkovno gledališče. Ali bo kaj iz obljube?

Ne čude se, da je delo na okrajni opekarni v Gradcu zaspalo... Baje ni zadostno delovne sile, predsedniki in tajniki KLO v Gradcu, Podzemlju in Gribljah pa se komaj ostopejo ljudi, ki bi hoteli imeti živilske karte — za nedelavnost...

V Novem mestu je precej ur; nekateri gredo, kakor se jih zljudi, nekateri pa so zelo točne. Poleg žepnih, stenskih in sončnih ur poznamo v mestu tudi — uradne ure. V skoraj vseh pisarnah so te ure precej točne — sploh se ob sedmih zjutraj. Ce pa stojiš ob tem času na Glavnem trgu ali na kakšnem drugem razglednem oglju, se lahko seznamis s procesijami zamudnikov, ki hitjo v urade 5, 6, 8, 10 minut itd. čez sedmo. Kaj, da ni res? Oglejte si jih sami!

O pionirkih malokdaj pišemo — pa ni prav. Ze veste, da je pionirska organizacija v Podzemlju nabrala v preteklem letu več ko 2000 kg suhih zdravilnih zelišč in da ni za svoje požravovalno delo prejela nobenega priznanja?

Pa še ena iz Podzemlja: do danes v tem kraju še nimačo ljudske inspekcije, ker se član AFZ brando te funkcije, etudi vedo, da bi ljudska inspekcija konistila vsemu prebivalstvu in zaježila nerganje, ki je včasih že kar zlobno in neprimerno.

Nekateri novomeški telefonski naročniki skrbljajo za »sodobno« zavaro tovarne, ki opravljajo naporno službo v centrali. Ko dvignejo slušalko in se jim pošta v isti sekundi včasih ne ogli

Kako smo se vozili v Ljubljano, predno je stekla dolenska železnica

Dolenjska železnica je pričela voziti 1. junija 1894; do tedaj smo se posluževali konjske vprege s pošto, ki je dvakrat dnevno vozila v Ljubljano in obratno. V Novem mestu se je nahajala pošta v hiši graščaka Jelovščka pl. Fichtenau na Glavnem trgu, ki je imel pošto v zakupu in upravljal tudi vožnje v Ljubljano, oziroma do Trebnjega; od tu do Višnje gore je skrbela za pošto gospa pl. Gressl, graščakinja v Trebnjem, do Grosuplja pa pl. Federsberg.

Za prvo vožnjo je služila velika petedežna kočija, ki je po potrebi sprejela tudi sedem do osem potnikov. Uniformirani postiljon je nosil seveda tudi rog in z njim na vsaki postaji zatrobil znamenje, da je pošta dospela. Vprežena sta bila po dva konja, ki sta se do Ljubljane trikrat menjavala in sicer v Trebnjem, Višnji gori in v Grosuplju. Prva pošta je odpeljala iz mesta zjutraj okoli pete ure in dospela v Ljubljano ob dveh popoldne na dvorišče tedaj Maličevega hotela v Selenburgovi ulici (sedaj NA-MA). Na posameznih postajah je bilo le par minut postanka, le v Višnji gori so imeli potniki toliko časa, da so se v bližnji gostilni krčmarice Kralj lahko malo okreplili, česar so bili po večerni utrudljivi vožnji zelo potrebni. Cesta od Novega mesta do Ljubljane vodi po hudih klancih, ki napravijo vožnjo počasno in naporno. Že takoj iz mesta je vodila cesta po hudem klancu na vrh kapiteljskega hriba; to cesto so preložili šele leta 1891 in jo speljali ravno pod hribom nad Krko proti železniški postaji in s tem zelo olajšali vožnjo. Voznina do Ljubljane je znašala 3.60 gld.

Pripominjam, da so zadeli pri prelaganju ceste za starim pokopališčem na rimske grobove. Potniki so imeli dovolj priložnosti, da so si ob počasni vožnji ogledali mikavno dolensko pokrajino.

Šentjernejski petelin nam poje ...

V tiskarni so v zadnjem številki lista pozabili napisati »Nadaljevanje sledi«. Bom pa kljub temu nadaljeval, saj vem, da vam je petje našega petelina prijetno.

V St. Jerneju imamo to zimo tudi gospodinski tečaj. Pet in štirideset deklet iz Čiste bregi, Zameškega, Javorovice, Toistega vrha, Vrhpolja in od drugega ga obiskuje. Zdrava kmečka dekleta — cvetovi naše doline! Vštirič z računstvom, slovenčino in seveda tudi z zgodovino in kmetijstvom se dekleta poglobljajo v skrivnostku kuharske umetnosti. Vse, kar je potrebno za kuho in pecivo, so prinesla dekleta s seboj.

Vodja tečaja jim je že v samem začetku tečaja pametno povedal: »Dekleta! S skromnimi sredstvi pripraviti bogato mizo je velika umetnost. Te se bomo naučili na tečaju, ko pa bomo dosegli ono, da za čemer hrepeni vse naše gjudstvo, vam, tečajnice, ne bo težko: kronanje kralja Indije — Koronandje bi lahko organizirale!«

Tečajnice so pridne, snažne in disciplinirane. Na razpolago imajo kuhinjo in tudi mizu, na katero se uče, kako je treba postreči človeka, jim je vedno na razpolago. Tovarišica Slokanova je znana že vsepopod po Sloveniji: njene bogate izkušnje bodo rodile bogate sadove tudi v St. Jerneju. Dekleta, s katerimi je Slokanova kar se da zadovoljna, so vesela ob objibu, da bodo imele priliko, da se nauče vkuhanjanja sadja že to poletje.

Da je novovetna jelka v St. Jerneju tako lepo uspela, je zasluga tudi tečajnic gospodinskega tečaja. Pozno v noči so spekile nič koliko sladkega peciva, se s požravovalnim delom pridružile šentjernejskemu učiteljstvu, ki je dalo za ta lepih mladinskih praznik vse od sebe, da bi čim lepše uspel. Z okraja so prispevali bonboni in keksi, KLO St. Jernej je pa dal kar 5000 din. V darovanjih vrečkah ni ni-

Druga, t. j. popoldanska poštna zveza je bila čez zloglasni »Bogenšperk« na Litijo in od tam z vlakom v Ljubljano. Voz te pošte je bil pa manj udoben od prvega in je predstavljal navaden voz s štirimi sedeži, pokrit s celo vozilo pokrivočo streho in debelega, zeleno pobaranega platna z dvokonjsko vprego. Odhod te pošte je bil okoli pete ure popoldne; pot je vodila čez Trebnje do Radohove vasi, od tam pa po deželnih cesti mimo gradu Sela čez Bogenšperg na železniško postajo Litija, kamor je prispeala ob eni uri po polnoči in potnike odložila v čakalnici železniške postaje, kjer so v temi pričakovali jutranjega poštnega dunajskega vlaka, ki je dospel ob 4. uri v Ljubljano.

Pozimi ob snežnih zmetih ali ob hudičih nevihtah so morali potniki izstopiti in podpirati kareto, da se ni prevrnila, kar gotovo ni bilo štetni k prijetnostim in zavbam potovanja.

Cesto čez Bogenšperk so preložili leta 1888 s stroški 23.000 gld.

Ljudstvo je reklo tej pošti »Mala pošta«.

Leta 1892 je novomeška občina kupila bivše vojaško oskrbovalno skladišče in bolnico za 15.000 goldinarjev v poštne namente; delo sta prevzela J. Košiček in V. Umek iz Novega mesta. 1. VIII. 1893 so odprli pošto in brzjav v novem poslopu, podprtavljen je bil pa poštni in brzjavni urad 1. novembra 1893 z vodnjem Teodorjem Vidicem.

Pripominjam, da sta blago iz Ljubljane pred železnično prevažala prevoznika Adama in Koračin, ki sta imela močne vozove, tako imenovane parizarje in več krepkih konj.

Spominjam se nekaterih takratnih poštnih uradnikov v Novem mestu: Bele, Avsenik, Jeglič, Rozman, Kindl.

Vet. Otmar Skale

cesar manjkalo: tudi rožički in fige so bile v njih.

V nedeljo dopoldne so otroci gledali film »Na svoji zemlji«. Na novoletni dan popoldne pa je bila glavna prireditev, o kateri sem že pisal.

Omeniti moram sodelovanje našega KLO s šolo. Predsednik KLO, Kuščan Stanko, tajnik Koretič Tone in administratorka Anica Čehová z ostalimi odborniki nam pomagajo v vseh stvarih, saj je šolski proračun 100% izpolnjen. KLO St. Jernej se zaveda, da je šola osnovna celica javnega življenja.

Mlečna kuhinja, ki jo imamo v št. Jerneju, ima vzorno upravljivo učiteljico Skerle Antočnijo. Jeseni se bo ta kuhinja razširila v šolsko kuhinjo. Takrat bomo imeli tudi internat za oddaljene dijake.

Naš klub za konjski šport, čigar cilj je dvig konjereje, je na svojem občnem zboru izvolil za predsednika tov. Dodota Majzlja.

Poslovil se bom, dragi bračci. Se se bom oglašil. Rad bi pa tudi slišal, kako je pri vas. Kar kmalu boste slišali o naših zborih volivcev, o delu ljudske inspekcijske, o pomoči članov OF kmetijsko obdelovalnemu zadrugam, o trgovinskih in drugih svetih. Pero špilčim in preprečil se boste, da nisem figa mož!

Vaš šentjernejski petelin Martin Marinč

Vse naročnike opozarjam na objavo na 4. strani!

Naši v zamejstvu

Koroški pionirji priponedujejo o resnici v Jugoslaviji ...

Ze četrtek so lansko leto obiskali koroški pionirji iz neovsobjene Koroške našo domovino in tokrat uživali lepoto Jadrana. Ljudska oblast jim je skupno z Glavnim odborom RKS pripravila in oskrbelo res prijetno bivanje v krasni šolski stavbi sedemdeset na Pečinah na Sušaku, kjer so imeli otroci edino pred seboj morje, ki so ga nad vse vzeljibili. Pokazali smo jim naše novo življenje, ki jih je nad vse zanimalo ter so o tem tudi že sami govorili preko mikrofona Radia Ljubljane in Sušaka, kjer so celo trikrat nastopili s kulturnim programom. Težko je bilo slovo, vendar odhajali so kot pravi Titovi pionirji z obljubo, da bodo doma povedali resnico o Jugoslaviji, o kateri ponekod za mejami ne govore preveč lepo — po zastugi informirojevcev, ki so tudi pred odhodom teh otrok k nam strašili i starše i otrocke, da jih bomo v Jugoslaviji zaprli, jim dali le vodo in kruh, da jih bomo celo poslali v Rusijo, da bo vojna itd. O vsem tem so otroci spoznali resnico takoj ob prihodu k nam in po svoje odgovorili že po Radiu, sedaj pa ves čas pripovedujejo svojcem, kako je pri nas, pa tudi pisejo nam o svojih včasih in spominih. Naj zato govorite sami otroci iz Koroškega v svojih pismih, ki so jih poslali vzgojiteljem, vodilcem in tudi našim pionirjem, s katerimi st. že dopisujemo.

Pionir Andrej iz Roža je med drugim takole napisal: »Zelo nas veseli, da nas tako ljubite in spoštuje. Med tem ko so nas strašili, da naj ne hodimo čez mejo, da nas boste poslali v Rusijo, smo prišli v Ljubljano, kjer so nas tako lepo postregli. V koloniji smo spoznali, kako ste vi zadovoljni v novi socialistični Jugoslaviji. Posebno pa ste se srečali, pionirji in mladinci, ker imate tako lepe

organizacije. Pri nas vsega tega nimamo, saj še vedno trpimo... O, da bi tudi za nas prišel dan priključitve k Jugoslaviji! Borili se bomo in tudi vas prosimo, borite se vedno, dokler ne pride naša rešitev! Saj smo tudi mi Slovenci in bomo ostali! Zakaj naj bi bili raztrgani in ločeni po takih meji? Včasih smo jim naše novo življenje, ki jih obiskujejo tudi odrasli in se učimo slovensko čitati in pisati.«

Pionirka Marija iz Svete je napisala: »Rada se spominjam dini, ki sem jih preživel pri vas na morju. Tam sem spoznala vašo pionirske organizacije, ki jo pri nas še nimamo. Bomo pa se sedaj potrudili tudi mi koroški otroci, da jo bomo ustavljili z geslom: Titovi pionirji. Nato pa opisuje, kako so ustavili slovenski pevski zbor, s katerim so že nastopili v Radu na Dunaju in prosi za kakšne slovenske pesmi. Lepo je tudi napisala pionirka Lenka iz Bistrice pri Piberku, ki tudi ne more pozabit našega morja in pravi: »Ko bi mogla, bi drugo leto spet rada prišla k vam, toda moram pustiti še druge, da se naužijejo vaše lepote. Jaz pa se bom pridno učila slovenčine in bom čez dve leti prišla v šolo v Ljubljano.«

Mladinka Milka iz Zelezne Kaplje, ki je bila tudi pri nas, pa takole piše: »Lepo je bilo pri vasi... Vse lepše pa bi še bilo, če bi se mogli skupno veseliti nad lepoto naše Slovenske Koroške. Tako pa nas tlači jarem, ko nas hočejo pohoditi za vedno. Vsepoposod nas zasledujejo in napadajo. Borili se bomo toliko časa, dokler ne bomo na naši slovenski zemlji sami svoji gospodarji!«

O prosvetni dvorani, skladišču in kulturnem spanju ...

Podzemelj je prijazna vas v Beli Krajini. V vasi je nižja gimnazija in osnovna šola, Solski okoliš osnovne šole zajema 15 vasi, okoliš gimnazije pa še pet vasi povrh. Kdor koli pozna kulturne tradicije Podzemelja in njegovega obširnega okoliša, se po pravici čudi, zakaj danes v Podzemelju ni tako, kakor je bilo pred leti, ko je imel Podzemelj kar dve igralski družini, da o drugem kulturno prosvetnem delovanju, ki je bilo v preteklosti nadvse živahno, sploh ne pišem. Tako se je pred kratkim začudil tudi dopisnik »Slovenskega poročevalca«, ki je za svoj list napisal članek, v katerem je pribil resnico, da v Podzemelju ni nobenega kulturno prosvetnega dela, čeprav je v vasi kar 7 učiteljev; da je prosvetno dvorano KLO že pred dvema letoma začel uporabljati za skladišče in da je oder v dvorani ves razdejan, dvorana pa umazana. Ce popravito poročilo, da dvorane ni uporabljalo KLO, ampak podzemeljska KZ, sem povedal vse v zagovor Podzemelja, kajti vse ostale ugotovite so resnične.

Toda govoriti o grehu ni dovolj! Poiskati je treba grešnika! Podzemeljska prosvetna dvorana je res služila za skladišče. Nikogar pa ni bilo, ki bi pomagal poslovodji KZ z nasvetom, kam naj vskladišči krompir, žito in se vrsto živil, ki so morale biti shranjena na suhem in pod klučem. Na pomoč je prisločila šola, ki je oddala KZ šolsko klet. Dvorano sta požrtvovalna mladincu Molek Franc in Macelje Janez prebelila, dekleta so jo poribala, dijakti nižje gimnazije pa okrasili, da je postal prostor prikupen. Dijaki so takoj v dvorani uprizorili mladinsko igro,

Ljudska univerza si je tudi v Št. Jerneju utrla pot

Iz St. Jerneja smo se začeli še zadnje čase oglašati. Morda bi kdo mislil, da spimo. Ni tako! Skromni smo preveč in nočemo vsak dogodek obešati na veliki zvon. Spoznali pa smo, da nam taka skromnost ne koristi mnogo in se zato odločili, da bo odsej na prej imel »Dolenjski lista« vedno več poročil iz našega kraja. Kaj delamo?

Gradimo, proslavljamo pomembne praznike in prirejamo igre, tečaje kot drugod. Tudi z Ljudsko univerzo smo začeli v tej zimi.

Prvo predavanje »O negi sadnega drevja in njega škodljivca« je imel ravnatelj šole tov. Marinč. Obisk ni bil zadovoljiv. Ob drugem predavanju, ki ga je imel tov. Novak iz Maribora »O konjih in pasmah konj« so St. Jernečani spoznali, da ni Ljudska univerza muha enodnevница. Odziv je bil boljši.

12. januarja je priredila Ljudska univerza tretje predavanje »O Koreji«, ki je od vseh treh najbolj uspelo. Dvorana je bila nabito polna. Mlado in staro je prišlo. Predavatelj tov. profesor Dobovšek iz Novega mesta je z jasno besedo orisal politični položaj na vzhodu, vzroke te vojne ter ves razvoj dogodkov, ki so priveli Korejo v vojne grozote. S predavanjem je razčilstil meglene pojme, ki so jih imeli naši ljudje o vojni na Koreji ter podprtih pravilno pot našega političnega vodstva. Tovariš Dobovšek je dopolnil zanimivo predavanje s sklopčenimi slikami. Za preprostega človeka kakor za izobraženca je bilo to predavanje pravo spoznanje in užitek. Od srca želim, da nas také predavatelji še večkrat obiščajo. S. A.

Pionirka iz Gosele vasi pa je napisala prisreno pismo novomeškim pionirjem, v katerem pravi med drugim tudi tole: »Ne morem vam opisati veselja, ki ste mi ga napravili s tem pismom. Tako lepo se v naši šoli pač nimamo kot vi, nimamo ne stenčasta, ne orodja in ni tako živahno kot pri vas.« — Tudi pionirka Nežica iz Bilčeve vasi, ki je bila pri nas, piše

Mladi pevci iz Slovenske Koroške na Sušaku v letu 1950

pionirki Polonci in pravi: »Mi hodimo vsak dan v šolo po eno uro in nas zelo zebe. Slovensčino imamo le dvakrat. Doma pa čitamo slovenske knjige in govorimo slovensko. Lepo je vaše Novo mesto, ki ga vidim na slikti. In kako rada bi te poznala in vašo Dolensko! — Tudi mladinc, ki je bil lani načelnik polonirskega odreda v Koroški koloniji Rupi iz St. Janža iz Roža, se večkrat oglaša in obuja spomine na Jugoslavijo. Piše, da hodi

Dvorana je bila polna do poslednjega kotička. Dokaz, da si Podzemeljani žele kulturnih prireditv.

Sedem učiteljev, ki se je razveselilo ureditve dvorane pa želi, da bi se mladinski aktivni lotili zdaj kulturnega dela z veseljem in da bi prosvetna dvorana služila svojemu namenu. Ako klub prošnjam učiteljstva ni mogoče privabiti mladino v izobraževalni tečaj, ako je propadel poizkus ustavoviti Ljudsko univerzo in ako je dvorana klub ureditvi še vedno ob večernih prezračnih zaklejnjih, namesto da bi v njej odmeval smeh mladine ob skušnjah za igre, za bližajoče se proslave Prešernovega dne, 8. marca, 1. maja itd., potem temu kulturnemu spanju prav zares ni krivo sedem učiteljev, ki si želi kulturno prosvetnega napredka tudi za Podzemelj.

Zgani se mladina Podzemelja in okoliških vasi! Povabi na svoje sestanke v urejeno dvorano tudi učiteljstvo in stori vse, da boš s pomočjo učiteljstva pregnal kulturno spanje iz Podzemelja. V času NOB in tri leta po osvoboditvi si dokazala, da si sposobna nuditi Podzemelj in okoliškim vasiem marsikateri kulturno prosvetnega napredka.

PRED POTOVANJEM

KUPI VOZOVNIKO V POSLOVALNICI

PUTNIKA

V NOVEM MESTU :: S TEM SE IZGENES NEPOTREBNEMU GODRNJANU IN GNECI PRED POSTAJNO BLAGAJNO TER OBENEM PRIPRAVIS PRIJETNEJSE IN UDOBE NEJSE POTOVANJE

PISEJO NAM

ZBOLSAJTE POSTREZBO V TRGOVINAH

Pred dnevi sem brala v časopisih besede ministra Karabegoviča, predsednika Sveta za blagovni promet, ki je dejal, da leži največji del odgovornosti za izpolnitve vseh načrtov v organizirjanju blagovnega prometa na delavcih v trgovinski mreži. Poudaril je, da naj se vsestransko potrudijo, da bodo v vsakem pogledu zboljšali trgovino.

Vem za primer slabe postrežbe v poslovnični okrajnega magazina v Novem mestu na Ljubljanski cesti (bivša trgovina Turle), ki ga je doživel pred kratkim neka gospodinja. Oddala je karte za moko; ko so ji uslužbenke izračunale, koliko moke ji priпадa ter je nato nakupljeno blago odnesla domov, je ugotovila, da je dobila 4 kg moke pre malo. Sla je vprašati v drugo trgovino, koliko moke ji pripada na njene karte, kjer so ji ljubezno pojasnili, da bi morala dobiti tudi manjkajoče 4 kg. Vrnila se je v prvo trgovino in prosila, da pregledajo račun in oddane odrezke, vendar pa je naletna na neprijazne odgovore in užaljenost, češ, da so vendar v redu postregli. Ko je omenila, da so ji v drugi novomeški trgovini pravilno izračunali količino moke, so bile tovarišice še bolj užaljene. Češ, kaj hoči drugam spraševati. Končno pa so se le spogledale nad računom in odrezki ter ugotovile, da so moke premalo izdale.

Ali ne ustvarjajo s takim poslovanjem uslužbenci v trgovski mreži nezaupanja v lastno delo. Casa imajo pač dovolj, da bi lahko pravilno izračunavali, koliko blaga pričata strankam na nakaznice. Vsakdo se lahko zmoti, to vemo. Zaradi takih pomotov pa se pojavljajo razne nepotrebitne govorice, ki niso v čast našim trgovinam. K stvari pa naj izrečemo končno besedo tudi naši potrošniški sveti. Ljudje za vlogo in važnost teh svetov še vse premalo vedo in bo prav, da bi se s tem na sestankih bolje seznanili.

I. K., gospodinja.

SE O PLANINCIH IZ MOKRONOGA

Precej pozno smo brali v »Dolenjskem listu« — bilo je pred tednom dni — o načrtih mokronoških ljubiteljev planin. Medtem smo 13. januarja 1951 pri nas novo planinsko društvo že ustanovili. V soboto so nas obiskali novomeški planinci ter nam zaigrali Salijev Gorjansko bajko. Cež 200 se nas je stisnilo v našo premajhno dvoranico; bili smo zelo zadovoljni z igro in požrtvovalnimi tovariši iz Novega mesta, ki so nam na ta način pomagali tudi k finančnim temeljem

novega društva. V nedeljo dopoldne smo imeli ustanovni občni zbor. Bilo je povedano precej novega; izkušnje novomeških planinovcev nam bodo pomagale, da bo tudi naše društvo čimprej pomnožilo svoje vrste z ljubitelji planin iz Krmelja, St. Janža in drugih krajev. Začrtali smo si pot, dobre volje za delo pa nam ne manjka. R. J.

OTROSKA ALI ZENSKA RESTAVRACIJA?

V novomeški otroški restavraciji, kamor tako moško zahajajo naši malčki na malice, lahko opazis v zadnjem času vedno večji naval žena, ki prihajajo v lokal brez otrok in zahtevajo od prodajalke, da jim mora postredi s pecivom. Večina takih tovarišic se izgoverja na bolne otroke. Za res bolne otroke restavracija tudi izdaja pecivo in druge dobre, vendar pa je treba za tak primer imeti potrdilo zdravnika, ki otroka zdravi. Ni prav, da se nekateri ženske ob takih nakupih prav oblastno vedejo, grozijo prodajalki in se poslužujejo celo nespodobnih besed! Posebno grda pa je slika tistih — sicer zelo redkih — tovarišic, ki že pri vratih lokalov hitijo hrustati žemlje, kekse ali bonbone, čeprav so jih kupile za »bolne otroke«. — Priporočamo upravi, da izobesit v restavraciji primerno opozorilo, komu je namejnena otroška restavracija in kdaj lahko dober matec pecivo in druge dobrine za otroke, če jih nimajo s seboj. Ako navzdic temu nekaterim tovarišicam to ne bo zaledlo, pa priporočamo, da jim izda pristojni odbor otroške živilske nakaznice. — Z. R.

LJUDSKA UNIVERZA V NOVEM MESTU namreva prirediti s 1. februarjem 1951 vrsto tečajev za: slovenski, nemški, ruski, angleški in francoski jezik. Tečaji bi trajali od 1. februarja do 1. maja 1951, začeli pa se bodo, ako se bo za vsak tečaj prijavilo najmanj 20 tečajnikov. Po želji obiskovalcev bodo tečaji začetni in nadaljevalni. Stroški za pouk v posameznih tečajih bodo znašali predvidoma od 40 do 60 din na mesec. — Prijave zbirajo Mestni odbor OF v Novem mestu v času od 16. do 28. januarja 1951. Vabimo člane sindikalnih podružnic, monozičnih organizacij in vse ostale interese, da se vpisujejo v jezikovne tečaje preko svojih sindikalnih podružnic ali pa neposredno s prijavo na MO OF. V prijavi navedite: 1. Ime in priimek, 2. poklic, kraj zaposlitve in prebivališča, 3. kateri tečaj želite obiskovati, 4. ali bi obiskovali začetni ali nadaljevalni tečaj, 5. Vaš predlog, kolikokrat tečensko naj bi se tečaj vršil. — Odbor ljudske univerze v Novem mestu.

GOZDNO GOSPODARSTVO NOVO MESTO potrebuje evidenčarja in administrativno moč. Prošnje za sprejem z obširnim življenjepisom pošljite gornjemu naslovu.

OKRAJNI ODBOR OSVOBODILNE FRONTE ČRНОМЕЛЈ

ŽELI ČLANOM VSEH MNOŽIČNIH ORGANIZACIJ V B E L I KRAJINI ČIM VEČ USPEHOV V GRADNJI SOCIALIZMA

INVALIDSKO PODJETJE

Strojno pletilstvo V ČRНОМЛЈУ

ŽELI SVOJIM DELAVCEM IN VSEM ODJEMALCEM SREČNO IN USPEHOV POLNO NOVO LETO 1951

OKRAJNI MAGAZIN

ČRНОМЕЛЈ

ŽELI SVOJIM ODJEMALCEM USPEHA POLNO NOVO LETO

VSEM ZADRŽNIKOM OKRAJA ČRНОМЕЛЈ

ŽELI USPEHOV POLNO NOVO LETO

OKRAJNA ZVEZA KMETIJSKIH ZADRUG

NAROČNIKOM „DOLENJSKEGA LISTA“!

Zadnji številki Dolenjskega lista smo priložili čekovne položnice. Naročnina za leto 1951 znača 150 dinarjev. Prosimo Vas, da nam nakaželete celoletno ali pa vsaj polletno naročnino do 15. februarja 1951. Naročnikom, ki lista do tega dneva ne bodo plačali, bomo list ustavili.

Prav tako poslednjič prosimo naročnike, ki doslej še niso poravnali lanske naročnine, da jo plačajo najkasneje do 15. februarja. Po 15. februarju bomo imena dolžnikov začeli objavljati v Dolenjskem listu.

Novi naročniki, napišite na hrbtno stran položnice: »nov naročnik« in ostala sporočila!

UPRAVA

FIZKULTURA IN SPORT

PO SKUPŠČINI AEROKLUBA V NOVEM MESTU

Sibka udeležba — 26 članov — in zanimanje povabljenih — saj je prišel samo zastopnik Zvezne borcev, JA in telovadnega društva —, vse to je na letnem občnem zboru novomeškega Aerokluba potrdilo poročilo predsednika, da letalstvo v Novem mestu še ni prišlo iz dobe brezvsebinskega živottarjenja. To ne velja le za leto 1950 — o tem bi lahko govorili tudi za vsa pretekla leta nazaj. Skromni uspehi novomeškega Aerokluba se zato še zdaječ ne primerjati z uspehi drugih slovenskih Aeroklubov.

Kje so vzroki za tako stanje? Samokritično poročilo o delu je v nedeljo odkrilo marsikateri vzrok. Uprava Aerokluba — organizacijsko precej neurejena, brez prave kadrovske politike — ni poskrbela, da bi načrti o vzgoji novih letalcev in padalec prišli od papirja — v življenje. V novomeški letalski organizaciji je komaj 52 mladincev — to je 8% od celo-kupnega števila mladih ljudi, ki bi prav gotovo imeli veliko veselja za delo in tej organizaciji ljudske tehnike, če bi jih znali s tem seznamiti! Odprto polje dela čaka tudi na vas, kjer ni bilo storjenega skoraj še nič za razmah ljudske tehnike, predvsem pa letalstva in modelarstva.

Prva stopnja v letalstvu je modelarstvo. Volje mladih ljudi Aeroklub lani ni znal izrabiti. Zato nimajo rezerve modelarjev, iz katerih prihajajo nato novi jadrinali letalci in padaleci. Lani je bilo usposobljenih komaj 12 modelarjev! Da ni treba izgovorov o »nedavnosti mladinc«, je pokazal uspeh komisije za modelarstvo, ki je zamenjala prejšnjega referenta in v dveh tednih podvajila število modelarjev ter začela z dvema tečajema!

Drugo važno področje delovanja v Letalski zvezi je jadrinalno letalstvo. V letu 1948 in 1949 je bilo v Novem mestu izšolanih 17 jadrinalnih letalcev z izpitom »A«, po 1 »B« in »C« pilot pa sta se izšola drugje. Od 19 pilotov bi jih delalo zdaj še 8, ki so ostali v mestu, vendar pa niso zbrani v društvu. Z manj domisljije in malomeščanstva bi lahko pridobili več mladincov za letalstvo!

OKRAJNO PODJETJE ZA ODKUP PRIDELOKOV ŽIVALSKE IN RASTLINSKE PROIZVODNJE TER ŽIVINE V ČRНОМЛЈУ

ŽE LI KMETOVALCEM IN ZADRUŽNIKOM OKRAJA ČRНОМЕЛЈ USPEHA POLNO LETO 1951

ZENE, MATERE IN DEKLETA NOVEGA MESTA!

Ljudska univerza v Novem mesiu vas vabi na zanimivo zdravniško predavanje o najvažnejših obolenjih današnje žene, ki ga bo imel primarij porodniškega oddelka novo-meske bolnišnice tov. dr. Perko Slavko v sredo dne 31. januarja ob 20. uri zvečer. Predavanje bo v dvorani Doma ljudske prosvete. — K zanimivemu predavanju vabimo tudi žene iz Bršlina, Zabje vasi, Ragovega, Irče vasi, Smihela, Gotne vasi, Drske in Broda!

Okrajni odbor LMS v Črnomlju

želi v novem letu vsem mladinskim organizacijam Bele Krajine mnogo uspehov in sreče

Pionirji, pionirke,

mladinke, mladinci!

ŽELIMO, DA BI VAM NAŠA UČILA PRI POUKU IN PRI SPOZNAVANJU NARAVE TUDI V LETU 1951 PRIPOMOGLA K ČIM LEPŠIM USPEHOM.

DELAVCI TOVARNE UČIL V ČRНОМЛЈУ

OKRAJNI KOMITE

KOMUNISTIČNE PARTIJE SLOVENIJE V ČRНОМЛЈУ

ŽELI LJUDSTVU BELE KRAJINE USPEHOV POLNO NOVO LETO